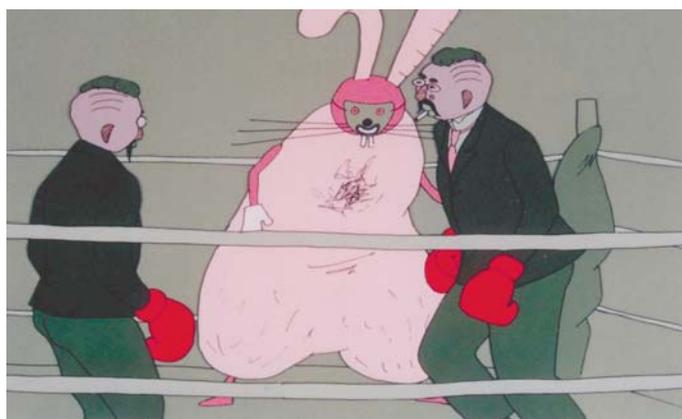

1895, Priit Pärn i Janno Põldma

1895, Priit Pärn i Janno Põldma 1995,

Xcèntric

el cinema del CCCB

País petit,
superpotència creativa.

L'animació estoniana

19.FEB. 2009

1

Maraton (Marató), Kaspar Jancis.

País petit, superpotència creativa. L'animació estoniana

Kalju Kivi, Mati Kütt, Rao Heidmets, Kaspar Jancis,
Priit Pärn i Janno Põldma

Tähe mõrsja (La núvia de l'estrella), Kalju Kivi. 1984, 9 min, 35 mm

Nööbi odüsseia (L'odissea del botó), Mati Kütt. 2002, 18 min, 35 mm

Elutuba (Saló), Rao Heidmets. 1994, 10 min, 35 mm

Maraton (Marató), Kaspar Jancis. 2006, 15 min, 35 mm

1895, Priit Pärn i Janno Põldma, 1995, 30 min, 35 mm

XCÈNTRIC

19/FEB/09

L'aposta del Govern d'Estònia per l'animació d'autor en l'era soviètica va propiciar que autors com ara Elbert Tuganov i Rein Raamat poguessin crear obres d'animació al marge del circuit comercial. Actualment, amb menys ajudes del govern, els principals estudis —Joonisfilm i Nukufilm— combinen el treball per guanyar-se les garrofes amb aquesta tradició de films d'autor. Per a uns, aquest és el millor moment de l'animació a Estònia gràcies al prolífic treball de mestres «pont» entre les dues èpoques, com ara Priit Pärn i Mati Kütt (formats en una era postestalinista), i alumnes avantatjats, com ara Rao Heidmets, Ülo Pikkov, Priit Tender i Kaspar Jancis. En tot cas, l'animació estoniana posseeix senyes d'identitat pròpies entre la gran varietat de tècniques i estils que utilitza.

Kalju Kivi

Pel que fa a la qualitat i la diversitat tècnica, Kalju Kivi és el més ambiciós i original animador d'Estònia. Des del seu primer film, *Paberileht (Full de paper)*, 1981, Kivi ha fet animacions amb objectes, titelles, collages fotogràfics, *cut-out* amb cordes i roba i pixilació (actors rodats foto a foto).

La núvia de l'estrella i Kaleidoscope potser són les millors pel·lícules de Kivi. *La núvia de l'estrella* es basa en una cançó popular estoniana que explica la història d'una noia festejada pel sol i la lluna. Al final no escull ni l'un ni l'altra, tal com reflecteix el títol. Allò que crida més l'atenció de la pel·lícula, a més de la història cantada, són els increïbles fons fets a base de corda i teles. «En l'era soviètica», comenta Kivi, «l'ús d'aquesta classe de formes i temes nacionalistes servia per demostrar que un pertanyia a una gent i a una cultura particular. També era una protesta contra la propaganda i la cultura de masses que ens envaïa.»

2

Mati Kütt

Tot i que poc conegut, Kütt és fàcilment un dels artistes internacionals més interessants i innovadors. Els seus guions barregen la filosofia clàssica amb l'humor absurd i la seva moderna posada en escena està influïda per la pintura clàssica, les tècniques tradicionals en *stop-motion* i la tecnologia 3D. En les seves originals bandes sonores sol utilitzar el cant d'òperes amb intèrprets i llibrets totalment fora de les convencions clàssiques.

L'odissea del botó és el viatge d'un botó que busca el seu lloc. La llibertat de la pròpia voluntat i la determinació són els temes centrals d'aquesta estranya odissea. Nosaltres determinem el curs de les nostres vides o en som participants passius arrossegats per agents externs? La imprevisible naturalesa del viatge intenta resoldre la qüestió. Kütt trasllada la vella qüestió filosòfica al seu país: en l'actualitat Estònia és independent, però van ser els estonians els qui veritablement van aconseguir aquesta independència o simplement va ser el resultat de fets conjunturals? Es pot considerar que Estònia és lliure? Kütt sembla suggerir que Estònia, com el botó protagonista, continua buscant la seva funció i el seu propòsit.

Rao Heidmets

Heidmets es va incorporar a Nukufilm com a animador el 1982 i al cap d'un any ja dirigia la seva primera pel·lícula. «Va ser un bon moment per a mi, perquè buscaven nous talents. Vaig treballar amb Priit Pärn, el meu primer i únic mestre en animació. Em va influir com a guionista i com a director.»

Elutuba és el film de més èxit de Heidmets, en el qual mescla animació ratllada sobre pel·lícula i pixilació. *Elutuba* examina la relació generacional entre una dona, el seu pare i la seva jove filla.

Kaspar Jancis

Graduat a la Turku Arts Academy, escola finlandesa on Priit Pärn és docent, és l'autor més jove del cicle i ja ha realitzat cinc curtmetratges i ha codirigit el llargmetratge *Frank and Wendy* juntament amb Priit Tender i Ülo Pikkov.

Maraton

Un dels millors films de la nova onada de realitzadors estonians. Realitzat en dibuix animat i amb una clara influència de Priit Pärn, narra la història d'un fugitiu, entremesclada amb actes de personatges anònims. La repetició, l'humor surrealista, l'erotisme i el gust pel detall són les senyes d'identitat de la prometedora obra de Jancis.

Maraton (Marató), Kaspar Jancis.

3

Maraton (Marató), Kaspar Jancis.

Priit Pärn

A més de ser «el noi del pòster» de l'animació estoniana, Priit Pärn és un dels grans regals del món de l'animació per a la vista i l'oïda. Una mescla il·legítima de George Grosz, Monty Python i Jean-Luc Godard. Els films de Pärn han rebut aplaudiments eixordadors i vistosos guardons en festivals de tot el món, però la seva obra és especialment rellevant per l'impacte que ha tingut en altres creadors, tant dins com fora del seu país.

Jano Põldma

Després d'abandonar l'exèrcit, Põldma va ser càmera i va escriure obres per a l'*Estonian Puppet Theater* que li van reportar una certa fama. Els seus guions tant per a adults com

per a infants i els seus experiments formals el converteixen en un autor interessant i inclassificable.

En el film *1895*, Pärn i Põldma utilitzen el centenari del cinema com una oportunitat per deconstruir-lo. Els autors se serveixen del viatge de Paul per analitzar la influència que el cinema exerceix sobre la nostra percepció del món. Pärn defensa que és el cinema el que construeix les nostres idees de nacionalitat i història.

Amb extractes de *Between Genius and Utter Illiteracy: A Story of Estonian Animation*. Chris J. Robinson. Eesti Animatsiooni Liit, 2003.

Programadora: Carolina López